

בבית המשפט העליון

בג"ץ 4906/16

לפני: כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט צ' זילברטל
כבוד השופט נ' סולברג

העותר: פלוני

נגד

המשיבים: 1. בית הדין הרבני הגדול
2. בית הדין הרבני האזורי ברחובות
3. פלונית

עתירה למתן צו על-תנאי וצו מוחלט

בשם העותר: עו"ד צמח גרין

בשם המשיבים 1 ו-2: עו"ד יצחק שמואל רוזנטל

בשם המשיבה 3: עו"ד חיה לזר נוטקין

פסק דין

השופט נ' סולברג:

1. העתירה שלפנינו מכוונת נגד פסק הדין של המשיב 1 (להלן: בית הדין הגדול), אשר דחה את ערעורו של העותר על פסק הדין של המשיב 2 (להלן: בית הדין האזורי), במסגרתו נקבע כי הסכם הגירושין שנחתם בין העותר לבין המשיבה 3 (להלן: המשיבה) תקף.

2. העותר והמשיבה נישאו ביום 29.7.1985. בשנת 2010 הגישה המשיבה לבית הדין האזורי תביעת גירושין שבה נכרכה גם סוגיית המזונות. ביום 7.4.2011 התקיים דיון בבית הדין האזורי במסגרתו ביקשו בני הזוג לסדר גט והגישו לבית הדין טיוטת הסכם גירושין, בו נקבע בין היתר כי העותר ישלם למשיבה מזונות בסך של 2,000 ₪. חרף כוונתם המקורית, לא סודר גט באותו דיון, מאחר שבית הדין המליץ לצדדים לקבל קודם לכן ייעוץ משפטי בעניין ניסוח הסעיף בהסכם הגירושין הנוגע לחלקה של המשיבה בעסקו של העותר.

3. ביום 21.6.2012 הודיעה המשיבה לבית הדין האזורי כי עסקו של העותר קרס, וביקשה לקבוע דיון לצורך סידור הגט ואישור הסכם הגירושין בין הצדדים. ביום 16.7.2012 התייצבו הצדדים לדיון לפני בית הדין האזורי, כאשר העותר, שהיה אסיר באותה עת, הובא לדיון באמצעות שירות בתי הסוהר. בדיון זה סודר הגט בין בני הזוג, ובסמוך לאחר מכן ניתן תוקף של פסק דין להסכם הגירושין. בשונה מטיוטת ההסכם הראשונה, בה נקבע תשלום מזונות בסך של 2,000 ₪, בהסכם זה נקבע – תחת הכותרת 'תשלום כסותה' – כי העותר ישלם למשיבה סך של 2,500 ₪ בכל חודש למשך כל חייה.

4. ביום 1.1.2014 השתחרר העותר ממאסר, וזמן מה לאחר מכן קיבל הודעה על הליכי הוצאה לפועל שנקטה נגדו המשיבה בגין אי-תשלום הסכום החודשי בסך של 2,500 ₪ אותו התחייב לשלם לה במסגרת הסכם הגירושין. בסמוך לאחר מכן פנה העותר לבית הדין האזורי וביקש כי יורה על ביטול תוקפו של הסכם הגירושין. לטענתו, המשיבה ניצלה את עובדת שהותו במאסר ואת המצב הנפשי הקשה בו היה שרוי, לדבריו, בעת שנחתם ההסכם, כדי להחתים אותו על הסכם שונה מטיוטת ההסכם הראשונה שבמסגרתה התחייב לשלם דמי מזונות בסך של 2,000 ₪.

5. בהסתמך על פרוטוקול הדיון מיום 16.7.2012 דחה בית הדין האזורי את טענותיו של העותר, קבע כי הוא היה מודע להתחייבויותיו הכספיות, ולפיכך העמיד את הסכם הגירושין בתוקפו. על פסק הדין של בית הדין האזורי הגיש העותר ערעור לבית הדין הגדול. מלבד הטענה כי הוטעה על-ידי המשיבה, טען העותר כי באישור הסכם הגירושין נפלו פגמים דיוניים: ראשית, לבית הדין כלל לא היתה סמכות לאשר את ההסכם שכן פסק הדין ניתן לאחר סידור הגט, וממילא שוב אין מדובר בהסכם גירושין; שנית, מפרוטוקול הדיון בבית הדין האזורי עולה כי הדיין שנתן תוקף של פסק דין להסכם כלל לא נכח במעמד סידור הגט והגשת ההסכם על-ידי הצדדים,

וממילא לא יכול היה לדעת שהחתימה על ההסכם נעשתה מרצונו החופשי של העותר. בית הדין הגדול דחה את טענתו של העותר כי הוטעה על-ידי המשיבה, וקבע כי אינו נאמן לטעון כעת שלא היה מודע לחיוב שהוא נוטל על עצמו. כמו כן, בית הדין הגדול דחה את טענותיו של העותר בדבר פגמים דיוניים שנפלו לכאורה בהליך אישור ההסכם, מן הטעם שסוגיית הסכם הגירושין עלתה עוד לפני סידור הגט, והעותר אף חתם על ההסכם עובר למתן הגט. אשר לטענה כי הדיין שנתן תוקף להסכם הגירושין לא נכח בעת הגשתו לבית הדין על-ידי הצדדים, נקבע כי שמו של הדיין אינו מופיע בפרוטוקול מחמת טעות סופר, אולם עיון במסמכי התיק מעלה שסידור הגט והגשת ההסכם על-ידי הצדדים נעשו גם לפני הדיין שנתן לו תוקף של פסק דין.

6. מכאן העתירה שלפנינו, בה נטען כי שגה בית הדין הגדול בכך שהותיר את הסכם הגירושין בתוקפו. העותר חוזר על טענותיו לפני בית הדין גדול, טוען כי אישור הסכם הגירושין על-ידי בית הדין הרבני נעשה בחוסר סמכות, תוך 'פגיעה אנושה' בכללי הצדק הטבעי, ולפיכך מבקש כי נתערב בהחלטת בית הדין ונורה על ביטול הסכם הגירושין. מנגד, לטענת המשיבים לא נפל פגם, מהותי או דיוני, בהליך החתימה על ההסכם ואישורו, ואין אפוא עילה להתערב בהחלטת בית הדין הגדול.

7. דין העתירה להידחות על הסף.

8. הלכה היא כי בית משפט זה אינו משמש כערכאת ערעור על החלטות בית הדין הרבני הגדול, ואינו מתערב בהחלטותיו אלא במצבים חריגים בלבד (ראו בג"ץ 8638/03 אמיר נ' בית הדין הרבני הגדול בירושלים, פ"ד סא(1) 259, 271 (2006) והאסמכתאות שם). העותר טוען כי עניינו בא בגדרם של אחד מאותם מצבים חריגים, אולם אין בידי לקבל טענה זו.

9. אשר לטענה ההטעייה, הרי שכפי שצויין בפסקי הדין של בית הדין האזורי ובית הדין הגדול, עיון בפרוטוקול הדיון מיום 16.7.2012 מלמד באופן שאינו משתמע לשני פנים כי העותר אישר את חתימתו על ההסכם, והודיע לפני בית הדין כי הוא "מודע להתחייבויות הכספיות בהסכם" (שורה 25 לפרוטוקול). ודוק: אין מדובר בהסכם מורכב ומסועף, כי אם בהסכם קצר ובהיר, עמוד אחד אורכו, כאשר הסעיף השנוי במחלוקת בדבר התשלום החודשי אורכו שורה וחצי בלבד.

10. גם את הטענות בדבר פגמים דיוניים והעדר סמכות יש לדחות. כפי שהובהר בפסק הדין של בית הדין הגדול, בפרוטוקול הדיון מיום 16.7.2012 נפלה ככל הנראה טעות סופר, ומן המסמכים המצויים בתיק הגירושין עולה כי הדיין שנתן תוקף של פסק דין להסכם היה נוכח בעת סידור הגט ואישור ההסכם. משכך, אף אם אירעה תקלה, אין מדובר בפגם היורד לשורשו של ההליך ומצדיק את ביטול תוקפו של ההסכם. אשר לטענה כי ההסכם אושר לאחר סידור הגט, ומשכך אין לבית הדין סמכות לאשרו, הרי שלפי עדותו של העותר בבית הדין הגדול הוא חתם על ההסכם טרם סידור הגט, מתוך הבנה שהדבר כרוך בסידור הגט (וכך עולה גם מפרוטוקול הדיון מיום 16.7.2012 בו נכתב כי הצדדים מגישים את הסכם הגירושין לבית הדין ומאשרים את חתימותיהם). בנסיבות אלו אין לומר כי לבית הדין לא היתה סמכות לאשר את תוקפו של ההסכם.

11. לאור האמור לעיל, העתירה נדחית על הסף.
העותר ישלם למשיבה 3 הוצאות בסך של 2,500 ₪.

ניתן היום, י"ב באב התשע"ו (16.8.2016).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט